

Kunnat osoittavat johtajuutta Aster-hankkeessa

Keskisuomalaisen pääkirjoitus 16.9. ”Päätäjien pitää ottaa johtajuutta Aster-hankkeessa” sisältää selkeitä virheitä, jotka on syytä oikaista. Pahin virhetieto on väite, että pääsy Aster-hankkeen kulujen paisumiselle olisi se, että terveydenhuollon järjestelmän ohella ollaan nyt hankkimassa myös sosiaalipuolen järjestelmä. Ja että ”sosiaalipuoli tuli mukaan, kun hyvinvointialueista syntyi maassa vihdoin ratkaisut”. Tämä tieto ei pidä paikkaansa.

Hyvinvointialueista hallituksen esitys syntyi joulukuussa 2020 ja eduskunta päätti niistä kesäkuussa 2021. Kun taas jo vuonna 2019 tehtiin neljän sairaanhoitopiirin kesken kilpailutus yhtenäisestä sosiaali- ja terveystoimen asiakas- ja potilastietojärjestelmästä. Vuoden 2020 keväällä kunnille taas esitettiin kustannusarvio tuon kilpailutuksen pohjalta. Se oli Keski-Suomessa terveystoimen osalta 39,2 miljoonaa euroa ja sosiaalitoimen osalta 25,4 miljoonaa euroa, eli yhteensä 64,5 miljoonaa euroa koko tietojärjestelmästä. Hyvinvointialueudistuksella ei hankintaan siis ollut vaikutusta ja sosiaalitoimi ei tullut vasta sen myötä mukaan kuvioihin ja kustannuksiin.

Pääkirjoituksessa syyllistetään kuntapäättäjät siitä, etteivät nämä huomanneet Aster-hankkeen kuluarvion kymmenien miljoonien virhettä. Pääkirjoitus tietää kertoa, että ”päätösasiakirjoissa on ollut oikeat luvut”. Valitettavasti kunnat eivät koskaan mitään hankinnan päätösasiakirjoja nähneet. Kokouskäsitelyssäkään Aster-hankinta ei edes sairaanhoitopiirissä ole ollut KL-kuntahankintojen kilpailutuksen päättymisen jälkeen. Peiliin katsomisen paikka kunnilla on siinä, että olemme Aster-valmistelun tietoihin luottaneet. Valitettavasti sairaanhoitopiirin ja Aster-hankkeen johto ei ole ollut tuon luottamuksen arvoinen, vaan on joko itse ollut aivan ulkona hankkeen kuluista tai tarjonnut kunnille yksiselitteisesti väärää tietoa.

Pääkirjoituksessa hankinnan laajuus on hieman hukassa. Asterin kerrotaan olevan viiden sairaanhoitopiirin hanke ja että neljä muuta haluaa Asterin hankkimista jatkaa. Kyse on kuitenkin edelleen neljän sairaanhoitopiirin hankkeesta. Ja niistä Siun Sotessa on myönteisestä päätöksestä tehty nyt jo useampi oikaisuvaatimus, jonka johdosta asian käsittely on siellä käytännössä kesken.

Pääkirjoituksessa Asteria perustellaan sitten lähinnä merkittävän it-klusterin synnyttämällä Jyväskylään ja ainakin 100 uuden työpaikan syntymisellä. Uudelle hyvinvointialueelle, joka saa rahoituksensa väestömääränsä ja sosiaali- ja terveystoimen tarpeen mukaan ihmisten peruspalveluihin, ei kuitenkaan voida sälyttää it-klusterin synnyttämisen kustannuksia. Asterin hyötyjen tulisi olla nimenomaan hyvinvointipalveluihin arvioitavissa niin suuriksi, että ne kattaisivat hyvinvointialueelle syntyvän vähintään 130 miljoonan investoinnin ja yli kymmenen miljoonan suuruiset vuotuiset käyttökulut. Muussa tapauksessa tietojärjestelmäinvestointi syö resursseja hoivasta, hoidosta ja tekevästä käsistä.

Kunnissa Aster käsitellään nyt niin oikeilla luvuilla ja hyötyarvioilla, kuin sairaanhoitopiirin ja Aster-hankkeen valmistelusta on mahdollista. Kunnille helpointa olisi antaa hankkeen edetä ja sysätä kustannukset uusille hyvinvointialueille. Kunnissa halutaan kuitenkin tehdä vastuullisesti päätökset tulevaisuuden sote-palveluja ajatellen. Ja muistaen, ettei tietojärjestelmä ole ainoa investointitarve tulevaisuuteen. Lähivuosien kuluessa on esimerkiksi luotava noin 750-800 uutta hoiva-asumispaikkaa Keski-Suomeen tuli Asteria tai ei.

Päätäjät kunnissa ovat ottaneet johtajuutta Aster-hankkeen suhteen, kuten pääkirjoituksessa vaadittiin ja perehtyneet asiakokonaisuuteen laajasti. Toivottavasti pääkirjoitustoimittaja tekee samoin, koska 16.9. aika monessa asiassa pääkirjoituksessa oli hieman harhaanjohtavaa tietoa.

Keski-Suomen kunnanjohtajien puolesta

Matti Mäkinen

kunnanjohtajakokouksen puheenjohtaja

